

T.C
RADYO VE TELEVİZYON ÜST KURULU

Tarih: 15.08.2018
Sayı : 18-026

Konu: Yayın Hizmetlerinin İnternet Üzerinden Sunumu

6112 sayılı Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayın Hizmetleri Hakkında Kanun'da yapılan 21 Mart 2018 tarihli değişiklik ile internet üzerinden yayıncılık hizmetlerine yönelik düzenlemeleri içeren 29/A maddesi Kanuna eklenmiştir. Söz konusu maddenin 5. fıkrasında;

*“(5) İnternet ortamından radyo, televizyon ve isteğe bağlı yayın hizmetlerinin sunumuna, bu hizmetlerin iletimine, internet ortamından medya hizmet sağlayıcılara yayın lisansı, platform işletmecilerine de yayın iletim yetkisi verilmesine, söz konusu yayınların denetlenmesine ve bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar, **Üst Kurul ile Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu tarafından bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren altı ay içerisinde müştereken çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.**”*

hükmüne yer verilmektedir.

Bilindiđi üzere, Serbest Telekomünikasyon İşletmecileri Derneği TELKODER, Türkiye’de Telekomünikasyon Hizmetleri Sektöründe tam rekabet ve serbestleşmenin gelişmesine doğrudan katkıda bulunmak, Telekomünikasyon sektöründe faaliyet gösteren işletmeciler arasında yakın dayanışma ve işbirliğini oluşturarak hizmet kalitesi ve verimliliği yükseltmek, sektörde yer alan şirketlerin güçlenerek dünyaya açılmaları ve dış pazarlarda rekabet edebilmelerini sağlamak amacı ile 26 Haziran 2002 tarihinden bu yana sektörü ilgilendiren birçok konuda çalışmalarını sürdürmektedir.

Tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de yakınsama ve teknolojik gelişmeler ile birlikte elektronik haberleşme hizmet, tanım ve süreçlerinde değişiklikler yaşanmakta ve buna bağlı olarak yeni düzenleme ihtiyacı hasıl olmaktadır. Yayıncılık hizmetleri de söz konusu değişim süreci içerisinde tüm

dünyada olduğu gibi ülkemizde de gelişmeye devam etmektedir. Bu kapsamda, TELKODER olarak 2015 yılında yayımlanan “Ödemeli Yayıncılık Platformu¹” ve “İnternet Tabanlı Hizmetler (ITH/OTT) – Elektronik Haberleşme Sektörüne Etkisi ve Düzenleme Önerileri²” başlıklı Raporlar aracılığı ile haberleşme ve yayıncılık alanlarında son dönemde yaşanan gelişmeler ışığında potansiyel sorunlar ve ülkemize yönelik çözüm önerilerine yer verilmektedir.

Bu çerçevede, yukarıda yer alan 29/A maddesinin 5. fıkrası kapsamında Üst Kurulunuz ve Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu tarafından hazırlanacak olan yönetmeliğe ilişkin Dernek görüşlerimiz ekte bilgilerinize sunulmaktadır. Gerek duyulması halinde sektörümüz için oldukça önem taşıyan söz konusu çalışmada paydaş olarak yer alma hususundaki talebimizi belirtir gereğini arz ederiz.

Saygılarımızla,

Rıdvan UĞURLU
Genel Sekreter

Yusuf Ata ARIAK
Yönetim Kurulu Başkanı

TELKODER

Serbest Telekomünikasyon İşletmecileri Derneği

¹ <https://telkoder.org.tr/wp-content/uploads/2017/06/RAP2015-3.pdf>

² <https://telkoder.org.tr/wp-content/uploads/2017/06/RAP2015-4.pdf>

“İNTERNET YAYINCILIĞI”NIN DÜZENLENMESİNE İLİŞKİN DEĞERLENDİRME

TELKODER – 15.08.2018

6112 sayılı Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayın Hizmetleri Hakkında Kanun'da yapılan 21 Mart 2018 tarihli değişiklikle birlikte internet üzerinden yayıncılık hizmetlerini sunmak isteyen sağlayıcıların RTÜK'ten yayın lisansı, bu yayınları internet üzerinden iletmek isteyen platform işletmecilerinin ise yayın iletim yetkisi alması gerekmektedir. Yayın lisansı bulunmayan veya lisansı iptal edilmiş kişilerin yayın hizmetlerini internet ortamından iletmeleri halinde söz konusu yayınlara ilişkin olarak içeriğin çıkarılması ve/veya erişimin engellenmesine karar verilebilecektir.

Bu kapsamda, 29/A maddesinde, İnternet ortamından radyo, televizyon ve isteğe bağlı yayın hizmetlerinin sunumuna, bu hizmetlerin iletimine, internet ortamından medya hizmet sağlayıcılara yayın lisansı, platform işletmecilerine de yayın iletim yetkisi verilmesine, söz konusu yayınların denetlenmesine ve bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esasların, Üst Kurul ile Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu tarafından müştereken çıkarılacak yönetmelikle düzenleneceği belirtilmektedir.

Öncelikle, 6112 sayılı kanunun 1nci maddesinde belirtildiği üzere çıkartılması düşünülen bu yönetmelikle amaç, “...radyo, televizyon ve isteğe bağlı yayın hizmetlerinin düzenlenmesi ve denetlenmesi, ifade ve haber alma özgürlüğünün sağlanması,...” dır. Kanunlarımızda radyo ve televizyon için tanımlar bulunmaktadır. Ancak ihtiyaç görüldüğü üzere çıkarılan bu yasanın, yakınsayan yeni teknolojilere ve yayın hizmetlerinde yaşanan sorunlara ve eksikliklere bir çözüm, merhem olması amaçlanmaktadır.

Bu kapsamda, çıkarılacak düzenlemelerin teknolojideki gelişmeler, küresel rekabet dinamikleri, ülkemizin genişbant vizyonu, arz ve talebin geliştirilmesine yönelik gayretler de dikkate alınarak hazırlanması büyük önem taşımaktadır.

Hazırlanacak Yönetmeliğe ilişkin görüşlerimize aşağıda yer verilmektedir.

- **“İnternet Yayıncılığı” tanımı**

İlk yapılması ve yönetmelikte yer verilmesi gereken husus bahse konu internet yayıncılığının doğru, anlaşılır ve net bir tanımının yapılmasıdır. Düzenleme, internet ortamından yapılan yayınların özellikleri ve yayıncılık modelini de dikkate alarak hizmet sağlayıcı ve platform

tiplerini sınıflandırmalıdır. Bu sınıflandırma yapılırken değişen ve yakınsayan yayıncılık modelleri de dikkate alınmalıdır.

Uydu Yayın Yönetmeliği ve Kablo Yayın Yönetmeliği, platformların medya hizmet sağlayıcılardan bağımsız olarak ticari iletişim faaliyetinde bulunmaması yükümlülüğünü tanımlamaktadır. Ancak değişen yayıncılık yöntemleri, izleme alışkanlıkları ve piyasanın rekabet potansiyeli de dikkate alınarak platform işletmecilerinin yayınların iletimine ek olarak isteğe bağlı yayınları katalog içinde sunmaları ve diğer ticari yayın faaliyetlerini gerçekleştirebilmelerine olanak tanınması gerektiği düşünülmektedir.

- **Lisans Süreçleri**

Avrupa örnekleri incelendiğinde hizmet sağlayıcılarının yetki ve lisans süreçlerinin temel olarak bildirim usulüne tabii olduğu, mali yükümlülüklerin ise üretimin teşvik edilmesini sağlayacak şekilde tanımlandığı görülmektedir. Türkiye’de internet yayıncılığı hizmetlerine yönelik lisans süreçlerinin de bu örnekler ve etkileri incelenerek tasarlanmasında fayda vardır. Yapılacak düzenlemelerin pazarı önceden sınırlayıcı nitelikte olmaması önem arz etmektedir. Hâlihazırda RTÜK ve BTK’dan gerekli lisans ve yetkileri alarak yayın yapan kuruluşların bu düzenleme kapsamında lisans ve yetki alma süreçleri kolaylaştırılmalı, herhangi bir lisans veya yetki ücretlendirmesine tabii tutulmamalıdır.

Yayın lisansı verilmesi sürecinde Üst Kurul tarafından değerlendirilen ve Medya Hizmet Sağlayıcı Kuruluşlar ile Platform ve Altyapı İşletmecilerinin Uymaları Gereken İdari ve Mali Şartlar Hakkında Yönetmelik’te belirlenen kriterlerin internet üzerinden yayıncılık hizmetlerini sunmak isteyen sağlayıcılar için uygulanıp uygulanmayacağı çıkarılacak Yönetmelik’te açıklığa kavuşturulmalıdır. İdari ve Mali Şartlar Yönetmeliğinde internet üzerinden yayın yapan kuruluşlar için uygulanmayacak hususlar söz konusu ise bunlar ilgili Yönetmelik’te yapılacak değişikliklerle netleştirilmelidir.

Ayrıca, Kanun’un 29/A maddesi 4. fıkrasında bireysel iletişimin bu madde kapsamında değerlendirilmeyeceği belirtilmiştir. İlgili madde doğrultusunda kullanıcılar tarafından üretilen içeriklerin kapsam dışında tutulduğu anlaşılmalı birlikte bu içeriklerin yüklendiği ve yayınlandığı platformlar için de yayın lisansı ya da iletim yetkisi alınması gerekip gerekmediği konusu netleştirilmelidir. Zira bu platformlarda da içeriklerin kullanıcıya sunulması çeşitli algoritmalar vasıtasıyla yönetilebilmektedir.

RTÜK tarafından, lisanslama ile haksız rekabet oluşturma ikilemine girmemek için, Lisans rejimi makul bir seviyede tutulmalıdır. Yapılacak düzenleme, sektöre giriş engeli oluşturmamalıdır.

Halihazırda yurtiçinde kablo, uydu gibi alanlarda hizmet sunan platformlar ve bunlar üzerinden yayınları iletilen medya hizmet sağlayıcıların mevcut lisansları ile internet hizmeti sunmalarına yönelik başvuru süreci kolay tutulmalıdır.

- **Lisans İptali**

Kanunda yapılan değişiklikler kapsamında erişim engelleri ve içerik kaldırmaya yönelik yetkiler eleştirilere konu olmuştur. İlgili Kanun maddesinde geçici yayın hakkı ve/veya yayın lisansı bulunmayan ya da bu hak ve/veya lisansı iptal edilen gerçek ve tüzel kişilerin yayın hizmetleri hakkında Kurulun talebi üzerine sulh ceza hâkimi tarafından içeriğin çıkarılması ve/veya erişimin engellenmesine karar verilebileceği belirtilmiştir.

Lisans sürecinin medya çoğulculuğu, erişilebilirlik, iç pazar ve adil rekabetin teşvik edilmesi kriterlerini dikkate alacak şekilde tasarlanması ve lisans başvurusu reddinin terör ve şiddeti teşvik, istismar, nefret söylemi gibi içerikler kapsamında sınırlandırılması bu konudaki endişelerin giderilmesini sağlayacaktır. Yönetmelik'te hangi koşullarda lisansın iptal edilebileceğinin net bir şekilde düzenlenmesi ve sınırlarının çizilmesi de önemlidir.

- **Yayın İlkeleri ve Denetim**

6112 Sayılı Kanun'un 8. maddesinde düzenlenen yayın ilkelerine ilişkin hususların ne ölçüde uygulanması gerektiği ve nasıl denetleneceği de yine internet üzerinden yapılan yayınların niteliği, kullanıcıların bu hizmetlere ilişkin deneyim ve beklentileri de gözetilerek düzenlenmelidir.

Avrupa örneklerinde çocuk ve gençlerin korunmasına ilişkin hususların şifreleme, ebeveyn kontrolleri, akıllı işaretler gibi yöntemlerle uygulandığı görülmektedir. Ülkemizde bu alanda faaliyet gösteren kuruluşlar için de geleneksel yayıncılık faaliyetlerine özgü kuralların doğrudan uygulanması yerine farklı yaş ve izleyici gruplarının bilgilendirilmesi ve çocuk ve

aile profilleri gibi kullanıcı profillerinin oluşturulması ve nihayetinde kullanıcı denetiminin artırılması yoluyla koruyucu önlemlerin uygulanmasında fayda görülmektedir. Bu yolla hem izleyicinin bilinçlendirilmesi sağlanacak hem de medya hizmet sağlayıcı kuruluşlar ile platformlar korsan yayıncılık karşısında korunacaktır.

Bu kapsamda, ülkemizde, Bilgi Teknolojileri İletişim Kurumu tarafından “Güvenli İnternet Hizmetine İlişkin Usul ve Esaslar” kapsamında düzenlenen hizmet ile internet servis sağlayıcıları nezdinde ücretsiz olarak ve İnternetteki zararlı içeriklerden kullanıcıları büyük oranda koruyan alternatif bir İnternet erişimi sunulmaktadır. Güvenli İnternet Hizmetini talep eden abonelere Çocuk ve Aile Profili olmak üzere iki farklı kategori sunulmaktadır.

- Çocuk Profili ile İnternetteki risklerden en yüksek oranda koruma sağlanır. Çocuk Profili ile erişilecek tüm siteler uzman kontrolünden geçmiş belirli kıstaslara göre onaylanmış sitelerdir. Çocuk Profili yabancı kişilerle temas kurulmasının önüne geçer. Çocuk Profilinde sohbet ve sosyal medya siteleri gibi içeriğini herkesin değiştirebileceği siteler yoktur. Çocuk Profilinde sabit içerikli oyun oynanabilir. Özetle Çocuk Profili temelde çocukların rahatlıkla ödev yapabileceği yetişkinlerin de haber okuyup bankacılık işlemleri yapabileceği sitelerden oluşan bir İnternet alanıdır.
- Aile Profiliyle ise müstehcenlik, şiddet, ırkçılık, kumar gibi yasadışı ve zararlı içerikleri barındıran siteler; Sağlık Bakanlığı'nın zararlı olduğunu açıkladığı ürünlerin siteleri ve dolandırıcılık sitelerinin önüne geçilir. Talep halinde oyun, sohbet ve sosyal medya sitelerinin de erişime açık kapatılabilmesi mümkündür.

Bu kapsamda hali hazırda BTK tarafından Güvenli İnternet Hizmetinin düzenlendiği bir ortamda internet ortamından yapılacak yayın hizmetinin RTÜK nezdinde kablo, uydu ve karasal ortamda uygulanan Yayın Usul ve Esaslarına tabi tutulmasına ihtiyaç bulunmadığı değerlendirilmektedir.

Burada temel olarak İnternet TV hizmetini almak isteyen abonenin iradesinin esas alınmasının sunulan hizmetin amacına uygun olacağı değerlendirilmektedir. Aksi yaklaşımda, İnternet TV hizmetini sunmak için idari ve mali şartları yerine getiren medya hizmet sağlayıcı kuruluş ve platform işletmecilerinin söz konusu içerikleri aynı internet ortamında herhangi bir engellemeye takılmaksızın sunan kişilerle rekabet edebilme imkânı ortadan kaldırılacaktır.

Bu nedenle İnternet TV hizmetini sunmak isteyen işletmecilere izleyicinin tercihi ekseninde yayın hizmeti sunma imkânı verilmesinin yerinde olacağı değerlendirilmektedir.

Öte yandan İnternet üzerinden şifreli ve/veya ücretli olarak sunulan yayınlarda sansür uygulamasının sigara, alkol vb. görüntüler içeren içeriklerin buzlanması da internet üzerinden sunulan yayınlarda daha esnek tutulması gerektiği düşünülmektedir. Aksi takdirde, lisans almış yayıncıların korsan içeriklere karşı rekabet şansı ortadan kalkacaktır. Bunun yerine yayıncılara ve platformlara belirli yaş grubunun üstüne hitap eden içeriklerine akıllı işaretler de kullanılarak şifreli erişim yükümlülüğü getirilmesinin daha uygun olacağı değerlendirilmektedir.

- **Haksız Rekabetin engellenmesi**

Türkiye’de yerleşik olmayan ve internet üzerinden isteğe bağlı yayın hizmeti sunan sağlayıcıların yasal düzenlemelerdeki boşluklar nedeniyle mali yükümlülüklerden bağımsız bir alanda, haksız bir rekabetten faydalanabildiği bilinmektedir. Türkiye’de ticari faaliyet gösteren işletmeler için mali yükümlülüklerin uyumlaştırılması amacıyla vergi mevzuatında yapılacak ayrı bir çalışmaya ivedilikle ihtiyaç bulunmaktadır. Bununla birlikte bu hizmetlerin genişbant internet kullanımı ile talebine etkisi ve katma değerli içerik üretimi potansiyelleri de dikkate alındığında yapılacak düzenlemelerin pazarı önceden sınırlayıcı nitelikte olmaması da önemlidir.

İnternet Tabanlı Hizmetler (ITH/OTT) :

- Çıkarılacak yönetmelik, yerli ITH içerik/hizmet sağlayıcılarının yabancılar ile rekabet etmesine destek olmalıdır. Bu kapsamda, yabancı ITH firmalarına uygulanmayan mali ve yasal yükümlülüklerden yerli ITH işletmecileri de muaf tutulmalıdır.
- Yabancı ITH içerik/hizmet sağlayıcılarının da ülkemizde ofis açmasını teşvik edici olmalıdır. Yabancı ITH uygulamalarındaki vergi kaybını önlemek ve yasal dinleme gibi hukuki yükümlülüklerle yabancı ITH’lerin de tabi olmasını sağlamak adına bu uygulamaların ülkemizde çalışabilmesini teşvik için uygun zemin sağlanmaya çalışılmalıdır.

- Yabancı İTH'lere tanınan teşvik ve süre sonunda halen gerekli yükümlülükleri yerine getirmeyen firmaların içeriklerinin engellenmesi düşünülebilir.
- Yapılacak düzenlemeler öngörülebilirliği sağlamalı ve bir güven ortamı oluşturmalıdır. Bu sayede, yabancı yatırımların önü açılarak yabancı firmaların ülkemizde ofis açması da teşvik edilmiş olacaktır.

Ödemeli Yayıncılık Platformu (ÖYP/Pay TV) :

- Haksız Kullanım ve İletim - Yayın platformlarının temel girdisi olan içeriklerin yayın platformlarının yasal satış ve pazarlama kanalları dışında tüketiciler veya ticari işletmeler tarafından izinsiz ve hukuka aykırı olarak kullanılması, iletilmesi veya çoğaltılması Pazar açısından çok büyük risk teşkil etmektedir. Çıkarılacak yönetmelik ile söz konusu haksız kullanım ve iletimlerin engellenmesi gerekmektedir.
- Telif Hakları - Uluslararası sözleşme hükümlerinde yer alan “yeniden iletim” tanımlarından, söz konusu eylemin ancak yayıncı kuruluşlar tarafından gerçekleştirdiği anlaşıldığından, yayıncı statüsünde olmayan platform işletmecilerinin “yeniden iletim” eyleminden sorumlu tutulması mümkün değildir.
- Yüksek Vergilendirme Rejimi - Vergilerin yüksek oranlar içermeleri sebebiyle sektörün büyümesi ve yaygınlığının artması önünde engel teşkil etmektedir. Bu kapsamda, kademeli olarak KDV ve ÖİV, Bandrol ve ÖTV düşürülmelidir.

Aşağıda, Ülkemizde Telekom işletmecileri ve Yabancı İTH/OTT oyuncularının mevcut durumunu özetleyen tablo yer almaktadır;

	Telekom İşletmecileri	Yabancı ITH Oyuncuları
Yetkilendirme	Faaliyette bulunmak için yetkilendirme almalı	Hiç bir yetkilendirmeye tabi değil
Erişilebilir Pazar	Sadece düzenlenmiş yetki alanı içinde müşterilerine hizmet verebilir	Her yerde, herhangi bir kullanıcıya hizmet verebilir
Vergiler	Yerel ve ulusal vergiler	Hiçbir vergi ödemez
Hizmet Kalitesi (QoS)	Yükümlülüklerle düzenlenir	Hiçbir garantisi yok, hizmet sorunlarında Telekom işletmecileri suçlanır
Fiyatlandırma	Düzenlemelere tabidir	İzine gerek yok, ucu açık bir anlaşma ile herhangi bir zamanda değişebilir
Arabağlantı	Düzenleyici rejimin parçası olarak gerekli, ek maliyetler	Hiçbir yükümlüğü yok
Ağ Tarafsızlığı	Kaynak veya veri içeriğinden bağımsız ayırım gözetmeksizin en iyi çaba ile veri taşımalı	Hiçbir yükümlüğü yok, müşterilerin seçimi ve içerikleri üzerinde kontrol
Numara Taşınabilirliği	İşletmeciler arasında numara taşınabilirliği sunmakla yükümlü	Numaradan bağımsız
Mali yükümlülükler	Evrensel hizmet, Kuruma katkı gibi belirli yerel ücretler	Hiçbir yükümlüğü yok
Kamu Güvenliği	Zorunlu	Hiçbir yükümlüğü yok
Gizlilik	Yasalar ile belirlenmiş sıkı veri koruma ve gizlilik şartları	Sınırlı ve genellikle gönüllülük esasına dayalı uygulamalar

- **Ticari Reklamlar**

İnternet üzerinden yapılan yayınlardan elde edilen ticari reklam gelirlerinin hâlihazırdaki RTÜK payı uygulamasının dışında tutulması, sektörün kayıt altına alınabilmesi için büyük önem arz etmektedir. Aksi takdirde, platform işletmecileri ile medya hizmet sağlayıcıların internet ortamında rekabet etme şansları kalmayacaktır.

İnternet üzerinden yapılan yayınlarda uygulanan Ticari Reklamlarda RTÜK payı adı altındaki tutarın alınmaması yoluyla İnternet üzerinden Yerli firmaların internet üzerinden yayın lisansı almalarının teşvik edilmesi sağlanmalıdır. Özellikle yayın içeriklerinin Türkiye’de barındırılmasının sağlanması milli servetin yurtdışına transferinin önüne geçecektir. Bu sayede uluslararası platformlar lisans almak ve içeriklerini Türkiye’de bulundurmak konusunda daha istekli olacaklardır. Böylece, reklam alabilecekler ve reklam yayınlama gelirleri üzerinden vergi ödeyeceklerdir.

Diğer yandan RTÜK düzenlemelerinde Platform İşletmecileri için yer alan “Platform bünyesinde medya hizmet sağlayıcılardan bağımsız olarak ticari iletişim faaliyetinde bulunmama” yükümlülüğünün esnetilmesi gerektiği, platform hizmeti uygulamalarının yaygınlaşması ve ticari iletişimin bu süreçlerin ayrılmaz bir parçası haline geldiği dikkate alındığında gerek internet gerekse diğer ortamlardan yapılan yayın iletimlerde ticari iletişim faaliyetine izin verilmesi gerektiği değerlendirilmektedir.